

16
1.
166
1.
2.
167
1.
2.
168
1.
2.
169
1.
1

1670.

1. Coch, Gerhardus : De bonis impuberis arrogati et quarta bonorum arrogatoris ei delicta.

1668.

1. Hohner, Rancorus : De successione.
2. Schuen, Christianus : De matrimonio et inogranatione

1674.

1. Meierus, Hurricus : De pine.
2. Meierus, Hurricus : De chasta blanca.

1676.

1. Herden, Michaelus : De privilegiis immediatorum S. R. F. procerum constantis vulgo die kustritz.
2. Schuen, Hermannus : Monothecia Anthon - Gunteriana glossata sive juris provincialis Austringiae Trans-judeae.

1679

1. Rheden, Johann, a : De alienatione

1692.

1. Tken, Conradus : De poenitentia in contractibus inominatis

1695

1. Hupedanus, Wilhelmus: De jure institutio

1702

1. Coccejus, Henricus: De jure circa nomina.

2. Hupedanus, Wilhelmus: De translatione jurium
de principi in haeredem 1702 et 1758

1708

1. Rheden, Casparus: De jure handpasterio Bremensi.

1711

1. Rheden, Casparus: De matrimonio conjugis altero
conjugem adhuc vivente

1712

1. Rheden, Casparus: De embione spei et rei operatae

1713.

1. Rheden, Casparus: De poena capitalium

2. Rheden, Casparus: De differentia bonorum mobilium et
immobilium.

1713.

3. Rheden, Caspary, a: De Caroli III ... Romanorum
Imperatoris . . . electione, coronatione et aliis,
quae huic spectant.

1714.

1. Rheden, Caspary, a: De exhaereditatione abrogata elegit

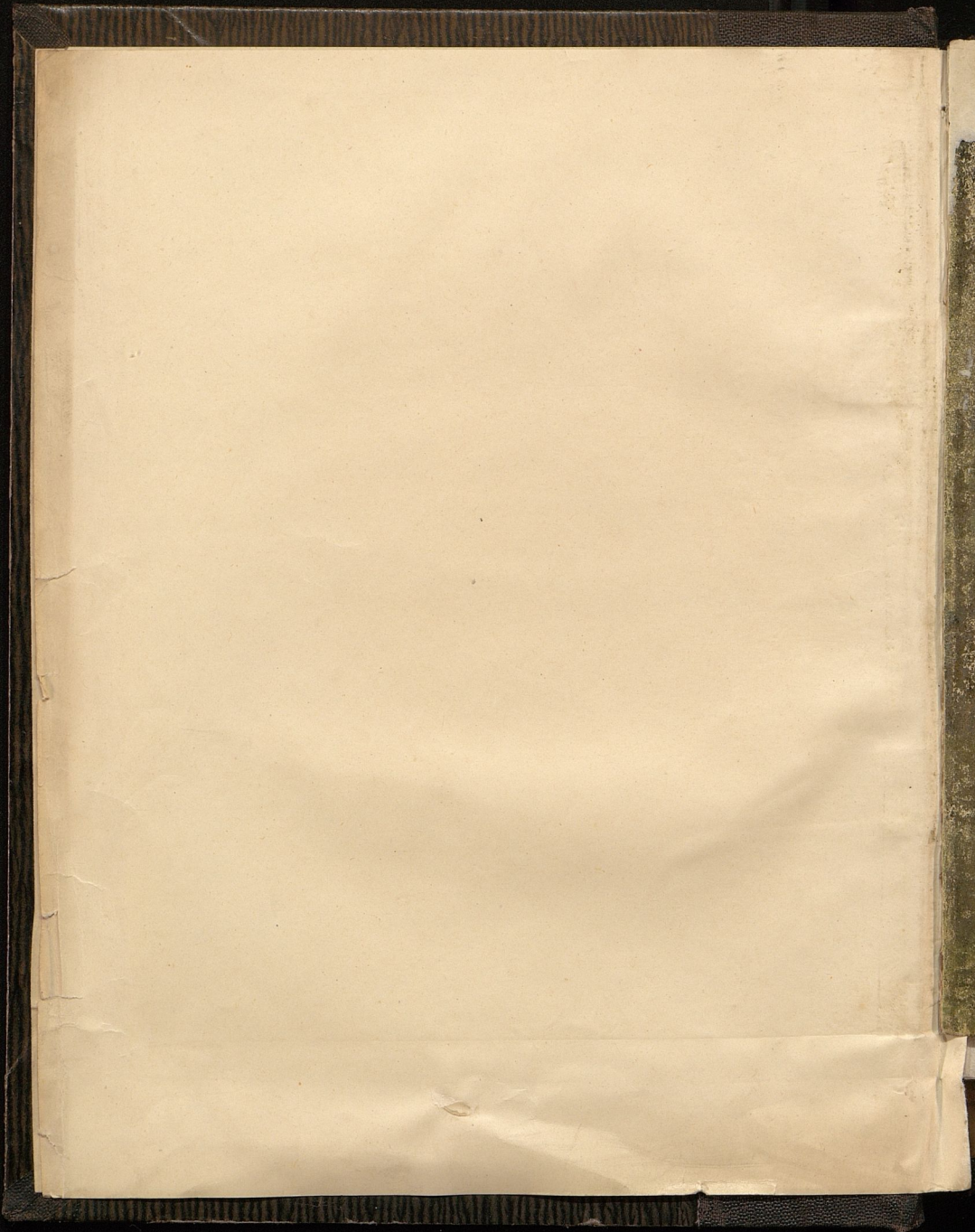
2. Rheden, Caspary, a: De lege Julia miscella abrogata
et deinde revocata

3. Rheden, Caspary, a: De virgine vidua a quoque juribus.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

1749.

N° 40

MISCELLANEOBUM

Juris Civilis

DISPUTATIO QUINTA,

DE BONIS IMPUBERIS

arrogati, & quarta bo-

norum arrogatoris ei
debita.

1640/1.

ad l. si arrogator. 22. ff. de adoption. & l. 1. §. 21. de collat.

DE QUA

JUVANTE DEO

Præside

GERHARDO COCH J. U. D.

& Pandectar. Profefs.

Respondet

IOHANNES M ENDE

Bremens.

ad diem 15. Januar. hor. locqz soliti.

BREMÆ,

Typis Bertholdi de Villiers schola typographi

Anni M DC XL,

37 21

50

3

VIRIS

*Nobili virtute & magnifica dignitate
Spectabili*

DN. CONRADO EDEN

Jurisconsulto celeberrimo, Includæ Bre-
mensis Patriæ Senatori gravissimo, Ju-
dici vigilantissimo;

ATQUE

*Absoluta Eruditione & excellenti Juris pe-
ritia Clarissimo*

DN. NICOLA O

Blanken in Archiepiscopali dica-
sterio Bremensi causarum patrono fide-
lissimo,

*Illi Avunculo Magno, huic Affini; utriq; favitori
& patrono suo observantissime colendo, hanc disser-
tationem in submissione, reverentia & gratitudinis
testimonium offert & inscribit*

JOHANNES att. Ende
Bremensis, Resp.

DISPUTATIO QUINTA,
De bonis impub. arrogati, &

quarta bonor. arrogatoris ei debita,

Adl. 22. ff. de adopt. & l. 1.

§. 21. ff. de collat.

Respondens

JOHANNE am Emden Bremensi.

TEXTUS LEG. 22. de adopt.

Si arrogator deceaserit, impubere relicto
filio adoptivo, & mox impubes decedat;
an heredes arrogatoris teneantur? Et
dicendum est, heredes quoq; restitutu-
ros & bona arrogati, & praeerea quartam partem.

S. l. Sed an impuberi arrogator substituere pos-
sit, queritur. Et puto, non admitti substitutionem;
nisi fortè ad quartam solam, quam ex bonis ejus conse-
quitur: & haecenus, ut ei usque ad pubertatem substi-
tuat. Caterùm, si fidei ejus committat, ut quandoq;
restituatur, non oportet admitti fidei commissum; quia
hoc non iudicio ejus ad eum pervenit, sed principali
providentia.

A

1. 1. 16

Impuberis (qui olim arrogari non poterat: at nunc ex constitutione Pii Impator. potest. Gell. 5. noct. attic. 19. *Ulp. in fragm. tit. 8 § 4*) arrogationem ita fieri, ut caveat arrogator (& quidem satis datus, h. e. datus fidejussoribus, *l. i. ff. qui satis d. cog.*) personarum publicarum, si intra pubertatem pupillus decesserit, restitutum se bona ejus his, ad quos arrogatione non facta pertinuisent, scitum est ex §. 3. *Inst. de adopt. l. 18. ff. eod. l. 2. C. eod.*

2. Personarum publicarum, h. e. tabellioni (d. l. 13. meminit servi publici: cum id muneris olim servorum esset. v. *Connan. 2. commentar. 2. n. 2.* Arcad. & Honor. primi hoc munere servis interdixere. *l. 3. C. de tabular.*) cavendum, non etiam servo proprio, ut censet Vultej. *in pr. Inst. de adopt. n. 6. sub fin.* Nam licet proprios servos stipulando adhibitos fuisse, certum sit. *l. 2. ff. rem pup. saly. fore. §. 4. Inst. de inutil. stipul. §. 1. Inst. de stipul. servor.* Tamen hoc casu non ipsi pupillo, sed alii, h. e. in rem aliorum cavendum. Et rursus, cum incertum esset, quinam futuri essent illi, aut illorum quinam superstites essent futuri, tempore mortis pupilli, ad quos bona ipsius citra arrogationem pertinerent, etiam eorum nomine ad personas publicas devenit. Quod si vel pupillo cavendum, vel isti certi fuissent, utique vel hi ipsi, vel ille ipse, si modo potuisset dari, sibi recte stipulari fuisset. §. 9. & 10. *Inst. de inutil. stip.*

3. Cautione tamen hac omissa, tacite ea ipsi negotio interest; unde utilis ex stipulatu actio in arrogatorem competit. *l. 19. in fin. ff. de adopt. gloss. ibid. verbo, utilis.* quam male reprehendit Cynus *in hac l. in pr. n. 10. in fin. in l. causa cognita. 40. ff. de vulg. & pupill. subst.* Sane directæ & utiles actiones non uno modo dicuntur jure nostro: ac fit, ut quæ uno sensu vocantur directæ, alio pro utili habeatur. *conf. tamen & Bach. in comment. ad 1. p. ff. pag. 213. n. 13.*

4. Prospectum autem est cautione ista, & libertatibus, quæ secundis tabulis datæ sunt, & substituto, & legatariis, & quando secundæ tabulæ antè haud factæ aut defectæ sunt, legitimis pupilli hæredibus. *d. l. 19. d. l. 40.* Insignis igitur est error Antonii Frabri, cum *in Jurispr. Papinian. tit. 10. princ. l. 1. l. 2. n.*

ad

ad substitutum pupillarem negat utilitatem hujus cautionis pertinere. Equidem quod in *d. l. 19. substituti servi* mentio est, hoc eò pertinere cum ipso crederim, ut & huic, quasi seruo, h. e. ratione liberatis, per cautionem consultum esse intelligatur. Nam id illatio *J. C. multo magis*, manifestum reddit. Sed hinc non rectè inferitur, substitutum pupillarem, quàm talem, exclusum esse; quem & *Papinianus d. l. 40.* disertè comprehendit, & verba cautionis, ad quos ea res pertineret, aut, ad quos res perventura esset, si arrogatus permanisset in suo statu, evidenter includunt, ac id eò, quòd minus de hoc dubitandum, in *d. l. 19. à J. C. præteritum esse*, exiltimandum est.

5. Præter memoratam cautionem, dicta constitutione Imperatoris Antonini Pii iustus est arrogator, si pupillum vel exheredaverit, vel sine causa cognita emancipaverit, eidem relinquere quartam bonorum suorum, quam habeat præter bona, quæ ad ipsum transtulerit & quorum commodum ei postea quæsi verit. *d. §. 3. Inst. de adopt. l. fin. ff. si quid in fraud. patroni. l. 8. §. 15. ff. de inoffic. test. l. 10. §. 6. ff. de vulg. & pupil. subst. h. l. nostra 22.*

Cautæ autem iustitiam in exheredatione requirimus, cum *Cyno ad h. l. 22. n. 17. Steph. Bodzo. in d. §. 3. Inst. Althuf. diceol. lib. 1. c. 80. n. 13. contra Fabr. d. pr. 1. illat. 12. Bachov. in comm. ad Inst. d. §. 3. & ad prim. part. Pandect. pag. 215. & alios.* Nam pater immeritò juris sui detrimentum pateretur, & omnino contra bonos mores esset, si filius, in quo malie ætatem supplet, ob justas causas exheredari non posset, præsertim, cum & causa patri esse queat, cur eum vivus per emancipationem, domo sua non exigat. Nec obest, *d. l. 8. §. 15. ff. de in offic. ubi J. C. ut ponit, arrogatum impuberem in querela, ad quam perperam admissus fuerit, succubuisse: Quando quidem & ob aliam causam succumbere potuit, quàm ob iustitiam exheredationis; veluti, quòd post tempus querelæ instituendæ egerit, vel quòd renunciâsse querelæ probatus fuerit, vel ob quid aliud hujusmodi. Quòd verò Imperator in §. 3. Inst. de adopt. causam exheredationi non adjicit, ratio est, quod circa emancipationem causam à magistratu cognitam intelligit, exheredatio autem non causâ cognitâ, sed privatim, fieri solet. Nec ad eò causam*

sam emancipationis in malam partem hic accipimus, cum
 Bach. aut Fabro (qui in *Jurisp. Pap. pag. 491.* statuit, non allam e-
 mancipandi causam justam esse posse, quam quæ justa causa
 sit exheredationis) aut Salicero, & Bodeo, qui saltem ad hoc,
 ut quartam habeat impubes emancipatus, delictum in causa
 esse oportere docet, *hic in d. §. 3. Inst. h. t. ille in l. 4. in. f. C. de emancip.*
 sed etiam tunc justè emancipatum asserimus, cum causa ho-
 nestæ & filio minimè imputabilis, in cognitionem deducta &
 approbata est, veluti, si vel pater in eum morbum incidere,
 ut rebus suis impuberisve rectè gerendis superesse nequeat,
 vel publicis muneribus coeperit distringi, aut bellorum peri-
 culis ingruentibus, metuat, ne si eum retineat in potestate,
 cogatur de ejus bonis durius aliquid constituere in necem
 impuberis, propter potestatem, *9. Donel. 2. comment. 23. n. 40.* vel
 in eventum emancipationis heres institutus sit, aut legatum
 ei relictum, *l. si cui 92. ff. de cond. & demonst.* Vel ipse impubes
 sub conditione emancipationis institutus à quoquam fuerit,
glos. prior. in d. §. 3. Inst. h. t. verbo nisi causa. Ex omnibus nempe
 istis, & similibus causis, cognitione præcedente, justa emanci-
 patio est, non tantum ut bona sua recipiat impubes, sed eti-
 am ad hoc, ut quartam perdat, *l. fin. ff. si quid in fr. patr. d. glos. prior.*
 Atque ex hoc amplius patet, Justinianum causæ justitiæ, quæ
 ex delicto sit, non magis in emancipatione, quàm in exhered-
 atione spectasse; non quoddam nusquam considerari oport-
 eat, sed quoddam tale delictum vix in impuberem cadat. Ulte-
 rius, cum ob delictum exheredationi sufficiens emancipatus
 fortè esset impubes, olim ne bona quidem pristina, ut per ar-
 rogationem pleno jure patris facta, aliter, quàm si & intra pu-
 bertatem decessisset impubes, restituenda fuisse crediderim;
 hodie, cum bona maneant ipsius impuberis, res dubitati-
 one caret.

6. Dicitur, si exheredaverit arrogator impuberem im-
 meritum, huic deberi quartam, Quid si præterierit? Eti-
 am tunc deberi, docet Accursius in *d. §. 3. verbo exheredaverit.*
 Existimo non pertinere huc constitutionem Pii; sed arrogato-
 ris testamentum casu hoc nullum rectè dici, & succedere impube-
 rem

69
re suū ab intestato, q̄ disertè negat Salicet. in l. 2. §. 3. C. de adopt.
7. Non autem ad hanc quartam cautio superior porri-
gitur, ut rursus d. loco n. 6. in pr. male docet Vultejus. item Treuth. vol. 1.
disp. 2. tit. 3. lit. E. nec minus Bach. d. pag. 213. n. 14. & Albus. d. l. V. d. §.
3. inf. & l. 18. 19. 20 ff. & l. 2. C. de adopt. Licet ejusdem constitu-
tionis principalis auctoritate, quā cavendi necessitas arroga-
tōri imposita est, etiā quarta hæc im̄puberi arrogato data
sit. præter d. loc. Ulp. d. l. 40 ff. de vulg. & pupill. & d. l. fin. ff. si quid in fr.
patroni. Quin vel ex eo hujus sententiæ nostræ, quam &
gloss. & communiter Dd. amplectuntur, veritas patet, quod
alii sint, in quorum commodum cavetur de bonis restituen-
dis; ipse verò impubes, cui ob emancipationem vel exhære-
dationem unā cum bonis quarta debetur.

8. Porro cautionem quidem de bonis restituendis in ca-
sum mortis, non ultra spectare, quā, si arrogatus intra pu-
bertatem decesserit, indubitatum est. d. §. 3. inf. & l. 20. pr. ff. de
adopt. Post enim & tabulæ pupillares per se evacuantur, §. 8.
inf. de pup. subst. & legitimis hæredibus arrogatus aliter, si velit,
consulere potest, desiderando nempe ut emancipetur, l. non-
nunquam. 32. & seq. ff. de adopt. vel, si arrogator jam decesserit, suo
jure testando. Et, si velle fortè ob quam causam nequeat,
potior tamen hoc casu est causa arrogationis, quæ intercessit,
quā prioris conditionis. At, num quarta in casum eman-
cipationis vel exhæredationis debita, etiā puberi emanci-
pato vel exhæredato, qui impubes arrogatus est, debebitur?
Ita sentit Faber d. princ. i. illat. 12. Contrarium tamen (quod
& Cynus probat ad h. l. 22. n. 17. inf.) procul dubio est verius:
quod ex omnibus locis, quibus de quarta hæc mentio est, (in
quorum sanè nullo puberis exemplum reperire est, cui quar-
ta debeatur) satis clarum esse arbitror. Et suffragatur rati-
o, tum quod, circa emancipationem quidem, puberibus, ut
judicio solidioribus, imputari magis possit, quod se absque
causa emancipari passi sint; cum vel præter infantes nemo in-
vritus aut non consentiens, patria potestate liberetur. Paul. 2.
sent. 23. §. fin. l. pen. C. de emancip. Nov. 89. c. 12. in pr. tum quod cau-
sa ostendi nequeat, cur puberibus eò, quod impuberes arro-

gati essent, magis favere debuisset princeps, quam si puberes facti se arrogandos præbuisent; maxime, cum omnis arrogatio fiat cum causæ cognitione, eaq; diligentiore arrogatio impuberis. l. 15. & 17. ff. de adopt. Et curiosum nimis est, quod ex l. quidam. 192. ff. de V. O. hic Faber considerat.

9. Est autem Quarta hæc impuberi relinquenda, universorum arrogatoris bonorum, & tamen portionis ab intestato debite quarta. Sanè nec meliori conditione liberos adoptivos, quam naturales, nec emancipatos aut exheredatos instituitis, vel in potestate retentis (quibus haud plus, quam quartam portionis legitimæ, præcisè deberi constat) esse convenit; neq; hos propter illos debito suo naturali oportet fraudari; nec denique sententia admittenda est, casu aliquo non impossibili (veluti si liberis quinque arrogatis, singulis debetur quarta) impossibilis. Unde, dici non potest, quartam hanc esse aliam, quam legitimæ, hæc ab intestato debite portionis: quam tamen jura nostra disertè dicunt universorum bonorum. d. §. 3. Inst. de adopt. in fin. l. fin. ff. si quid in fr. patroni. d. 2. C. de adopt. respectu scilicet habito ad casum ordinarium, unius arrogati, nullis aliis existentibus liberis. v. l. 15. §. pen. & ult. l. 17. §. 2. in fin. & §. 3. ff. de adopt.

10. Et cum igitur quarta hæc sit ipsa illa portio, quam legitimam vocant interpretes, eandemque portionem ex bonis arrogatoris, præter bona quæ ad ipsum transiit, quorumq; commodum ei postea acquisivit, habere impuberem voluerit constitutione sua Pius, quam communi jure ex bonis parentum suorum, tanquam naturæ debitum & æs alienum, habent liberi naturales; omnino rectè post Petr. Cyn. & quosdam alios, infert contra communem Doctorum scholam Bachovius in d. §. 3. Inst. de adopt. & in commentario ad pr. part. ff. pag. 216. eandem quoq; vi Nov. 18. c. 1. auctam esse, tanto magis, quod absurdum esse videatur, impuberis hac parte deteriorem conditionem statuere, quam puberis arrogati, cui legitimam auctam esse, omnino fatendum est.

11. Ex quo porro consequitur, sicut olim quarta constitutionis Pii (prout & Falcidia, quippe quartæ legitimæ portio-

nis

nis querelam tunc excludentis, par. l. 8. §. 9. ff. d. inoff.) exclusis querelâ inofficiosa. d. l. 8. §. 15. quæ procul dubio competiisset, non minùs quàm liberis naturalibus, si constitutio Principis quartam non dedisset, l. 13. ff. de V. O. Jus. in h. l. 2. col. antep. Cyn. in h. l. 22. n. 17. Bacb. ad Tr. vol. 1. d. 2. th. 9. lit. E. Millig. ad Don. 2. comm. 22. lit. K. ita post d. Nov. 18. trientem vel (qui casus tamen rarior) semisse, eandem exclusisse. Cæterùm, cum hodie per Nov. 115. c. 3. pr. c. 5. pr. sola hæredis institutio removeat querelam, an hodie impubes arrogatus nec emancipatus, testamento arrogatoris exheredatus, propter id, quod ex constitutione habet, queri de in officioso prohibendus? Haud crediderim: cum prohibendi ratio olim non fuerit alia quàm quòd haberet aliunde id, quod quolibet modo testamento datum querelam excluderet. Unde efficitur, si hodie beneficio constitutionis non habeat, quod querelam excludit, querelæ locum esse. Idq; nunc eò minus dubitandum videtur, quòd non, ut olim tempore Pii, bona arrogati transferantur pleno jure ad arrogatorem. §. 1. Inst. de acquis. per arrog. eoque non amplius beneficio constitutionis impuberes præpuberibus bona sua habeant præcipua & extra quartam trientem ve, sed jure communi. Dis. Salicet. d. l. 2. c. h. t. n. 3.

12. His ita de utroque constitutionis principalis capite præmissis, ad textum in titò propositum propiùs accedimus. Si arrogator decefferit, ait J. Crus, impubere relicto sicut adoptivo, Pura cui vel debeat quarta ex const. Pii, vel non debeat, Et mox impubes decedat, adeoq; si modò in potestate decefferit, committatur cautio supra dicta de restituendis bonis: sed committatur post mortem arrogatoris.

13. An hæredes arrogatoris teneantur? Cur hoc tanquam dubium proponit J. Crus? Nam quòd ad bona attinet, quæ ad arrogatorem impubes transtulit, sciri facillè videbatur, ea restituenda esse ab hæredibus arrogatoris, ut in quos obligatio ex cautione, vi aditæ hæreditatis descenderat: & quarta itidem solvendæ obligationem eisdem incumbere, protinus videbatur apparere, cum, si ve testamento illa relicta esset, deberetur ex testamento, si ve non difertè relicta esset, conditio ex lege
(quæ

Quæ hoc casu datur. *Cyn. hie, n. 18.*) in hæredem necessariò trihaeretur, quandoquidem quarta bonorum quæ mortis tempore relicta fuit ab arrogatore, quàm relinquere jussus esset, non nisi post mortem ejus præstari posset. Respondeo, bona quidem arrogati quod attinet, horum ex cautione restituendorum casum, hic vivo arrogato, qui cavet, non exstitisse, adeòq; nondum nata obligatione arrogatorem decessisse proponi; opere pretium igitur fuisse, etiam in hac specie nominatim docere vim transmissæ spei, non minùs ac in aliis speciebus passim à Jctis factum. *v. l. 17. ff. de V. O. & alia loca passim.* De quarta etiam monendum fuisse, non tam propter regulam veterum, ab hæreda vel contra hæredem non incipere actionem, quæ non competierit defuncto vel contra defunctum, quippe cui constitutio Pii in hoc casu singulariter derogarat, quàm partim, quòd petitioni hæreditatis, aut partis ejus, similis videretur quartæ petitio, quæ non nisi hæreditate adita transmitti posset; partim item propter impuberis mortem, cui debebatur quarta, cuiusque, & non aliorum, favore, quartam indubiam constabat.

14. Et dicendum est, hæredes quoq; restituendos, &c. Affirmat Jctus quaestionem propositam, de bonis quidem arrogati per sam auditam rationem; de quarta etiam, tum, quòd personalis actio, petitioni hæreditatis haud similis, sed quæ ipsa defuncti persona fuisse obstricta, hic esset; tum, quòd impubes arrogatori supervivisset, adeòq; sam natam quartæ petitionem ad hæredes transmississet. *l. 1. §. 2. ff. de collat.*

15. At, hæredes. Si casum cautionis solum, tunc quando non simul debetur quarta, spectemus, vel intestatus decessit arrogator, vel cum testamento. Si cum testamento, vel institutus est arrogatus, vel justâ causâ (nam si immeritò, competeret quarta) ex hæredatus. Si ex hæredatus, instituti hæredes restituent procul dubio bona. Vid. infra n. 29. Si institutus ipse, & solus, perspicuum est, ipsum, & non alium, hæredem arrogatoris factum, adeoque obligationem, quæ ex cautione est, in ipsum translata fuisse. Tenebuntur igitur ipsius impuberis hæredes, restituere bona ad arrogatorem translata, iis, quibus ex

ex cautione debentur, quatenus non sunt ipsi hæredes impuberis. Exemp. grat. Superest arrogato impuberi frater adoptivus, is procul dubio erit hæres impuberis defuncti, & substituto illi à patre naturali dato (qui nunc quidē, postquam impubes mortis tempore suæ potestatis inventus est, bonorum possessionem ex tabb. pupillaribus, quondam per arrogationē extinctis, amplecti poterit. §. 6. *Inst. quib. mod. test. inf. at sine re*, per l. 12. in f. *pr. ff. de injusto, rupto.*) restituet bona pristina arrogati. Substituto non existente, si præter fratrem adoptivum adsit etiam frater naturalis, hi hodie per *Nov. 128.* simul erūt hæredes impuberis, & jure successionis obtinebūt cætera bona arrogatoris. An & bona pristina arrogati? Dico, cum non nisi propter arrogationem factā, frater naturalis fratrem adoptivum impuberis habeat cohæredem, & arrogatio omnino salva successione legitimorum hæredum, qui futuri fuissent citra arrogationem, fieri debuerit, fratrem naturalem vi cautionis bona illa pristina ex communi hæreditate repetiturum ac deducendum. Si frater adoptivus solus sit, utique cognatis defuncti impuberis, vi cautionis, bona illius pristina restituet. Si frater naturalis solus, aliive cognati sint, proprios defuncto impuberi, quam sint agnati ex familia adoptiva; hi procul dubio ejusdem hæredes erunt casu proposito, & jure successionis omnia ejus bona, pristina & adjecta, obtinebunt. Si impubes ab arrogatore non solus, sed cum aliis institutus sit, illius hæredes & cohæredes eodem modo & jure, quo hæredes impuberis solius instituti restituere diximus, bona pristina restituent, eodemque modo & jure illa hæredes ex communi hæreditate deducunt cætera arrogatoris bona inter se hæredes & cohæredes impuberis partientur. Si intestatus decesserit arrogator, legitima hæreditas ad impuberem arrogatum, ut suum, pertinuit, eoque casu idem juris est, quod in casu institutionis.

B

Cum

Cum hoc a phorismo legitimorum hæredum impuberis mentio sit, non possum, quin hinc obiter notem quorundam interpretum fœcordiam, docentium, etiam arrogatos, nisi sint adoptati ab ascendente, non habere jus succedendi in familia adoptiva (puta ex latere) nec his ex familia adoptiva succedi. v. *Schneidvv. ad Inst. lib. 3. tit. 1. in tertio ordine succed. n. 41. Georg. Schulken in synops. Inst. pag. 275. Treutl. vol. 2. d. 15. tit. 5.* Ubi in hanc rem nihil à censore ipsius dictum miror. Quasi verò distinctio adoptionis, ab ascendente aut extraneo factæ, etiam ad arrogationem pertineat; quod expressis textibus, § 2. *Inst. de adopt. et § 4. Inst. de her. qua ab int. def. et l. 10. C. de adop. per tot. imprimis § fin. repugnat.* Rectius igitur de successione impuberis arrogati docent, quod ad hunc quidem articulum, *Ant. Fabo jur. pap. pag. 505. Bachov. in comment. ad i. p. ff. pag. 217. Althus. diceolog. lib. 1. c. 59. n. 7. item Forster. de success. lib. 8. c. 14.* ab antè nominatis Dd. perperam citatus. Attamen illud minimè probo, quòd Faber, dicto loco, censet, fieri non posse, ut pupillus moriens in adoptiva familia, eos habeat successores legitimos, quos haberet arrogatione non facta. Imò hoc fieri posse sentio (licet olim, ne jure quidem codicis potuerit) vi Nov. 118. jus cognatorum & agnatorum undique exequantis, eòque juris anterioris hunc articulum, quòd qui in adoptiva familia esset, genuinam familiam nullatenus contingeret, emendantis. *conf. Forst. d. tr. lib. 5. c. 3. n. 9. et seqq.* ubi ex hoc principio jus ejus, qui alicui ascendenti à patre in adoptionem datus est, asserit: etiam *Bachovium ad Tr. vol. 1. disp. 2. t. 9. lit. E verb. iis qui alias. in f.* Succederetur igitur omninò pupillo in adoptiva familia mortuo, tam ex adoptiva, quàm pristina familia. Emancipato ab arrogatore, tantùm ex familia pristina.

16. Si casum quartæ simul debitæ consideremus, debetur ea vel ex *Emancipatione*, vel ex *capite ex hæredationis*. Si ex *emancipatione*, restitutio fiet cum quarta, etiam bonorum pristinorum, si illa, cum emanciparetur impubes, illicò non recuperaverit. Juris enim est, ut hoc casu illicò tua bona ipsi arrogator reddat. § 3. v. 5. *non aliter. Inst. de adopt.* Ubi justè quidem, h. e. causâ cognitâ, emancipati mentio est; sed multò magis

gie id præstandum non iuste emancipato, Sin ob exheredationem
 debeat quarta, unâ cum quartâ, pristina bona restituenda
 sunt. quæ quidem hoc casu tam ex cautione, quàm ob causam
 quartæ debent, ut quæ semper bona pristina secum trahit, d. §
 3. in fin. Inst. de adopt. restituenda veniunt. Solvent autem &
 quartam hæredes arrogatoris, uti dictum. Quid, si arrogatus
 cui ex causa emancipationis quarta debetur, institutus sit,
 hæres ab arrogatore? Si adita hæreditate decesserit, consumpta
 est indubiè quartæ petitio; nisi in fraudem illius, legatis &
 fidei commissis exhausta esset hæreditas. Tunc enim totum
 constitutionis debitum (& si antè non receperit, bona quoque
 pristina) detrahendi ius erit.

17. Ait Jurisconsultus, *restituturos bona arrogati*. Olim
 tempore constitutionis factæ, & Ulpiani, usque ad Iustinianum,
 bona arrogati pleno jure fiebant arrogatoris, ut iam ante
 notatum. § 1. Inst. de acquis. per arrog. Cai. in fragm. lib. 2. tit. 2. in
 pr. Cujus rei vestigia procul dubio tunc in l. 15. pr. ff. de adopt. l. pen.
 § 2. ff. de bon. poss. sec. tab. & alibi. locis nunc ob harmoniam juri-
 um, aliter, quoad fieri potest, interpretandis. Eaque potissimum
 erat cautionis utilitas, ut illis conservaretur jus suum,
 qui, arrogatione non facta, successuri pupillo fuissent. v. sup. n.
 4. Nam & legitimis hæredibus intervertebatur jus suum, cum
 bona fierent arrogantis, & filius familias hæredem habere non
 posset. substitutio quoque pupillaris à patre naturali facta, per
 arrogationem, ut capitis diminutionem, extinguebatur. l. 17. § 1. ff.
 de adopt. Inst. § 4. quib. mod. test. inf. & si jure prætorio fortè tabule
 pupillares revivisceret, tam substitutus, si quid inde caperet,
 ea bona, quæ jam arrogatoris facta, ab eoque præmortuo relicta
 essent, capere non poterat. Jus verus postea à Iustiniano mutatū,
 dispositumque, ut tam filii familias adoptivi, quàm naturales,
 domini rerum suarum, quas à patre nati haud essent, ipsi es-
 sent ac manerent, usui fructu earundem patri concessio. § 2. Inst.
 de acquis. per arrog. l. 6. C. de bon. que lib. ut quæ ipsi filii familias hæ-
 redes habere possent. d. § 2. item pr. Inst. quib. non est permiff. fac. test.
 l. 3. & 4. C. de bon. que lib. Restituunt igitur nunc hæredes ar-
 rogatoris bona ad arrogatorem allata, quæ nunquam ejus facta
 sunt,

sunt, sed in dominio impuberis permanserunt, nisi fortè res culpà arrogatoris defierint existere, aut estimatæ datæ sint. Sed nec post pubertatem arrogati, hodie retinebunt bona illa vel arrogator, vel heredes ejus, nisi sint arrogati hæredes.

18. *Et præterea quartam partem* Intellige & præter bona quartam ab hæredibus præstandam esse, quoties illa debetur. Dicitur enim initio, agi de impubere, cui quarta vel debeatur, vel minus. Item intellige, cum quarta bona restitui, si non antè hæc, post emancipationem puta, reddita sint, iidem juxta superiora.

19. At quibus & bona restituentur, & quarta, hoc casu, impuberis post arrogatorem mortui? Rursus hic vel *casum cautionis*, h. e. eventum pupilli arrogati intra pubertatem decedentis, solum, spectamus, vel *casum quarta simul debita*. *Primo casu* bona ejus pristina ad substitutum antè datum pertinent; cætera ab arrogatore quæ sita (veluti si hæres ei fuerit factus) ad hæredes legitimos quoslibet tam ex naturali, quam adoptiva familia, transeant. Si non adsit substitus, etiam hæredes quilibet non tantùm cætera bona capiunt, sed & propria, quæ tamen vi cautionis restituenda illis legitimis hæredibus, quos citra arrogationem factam pupillus haberet. *Casu altero* substitutus quidem ante datus procul dubio pristina impuberis bona vi cautionis obtinebit; quarta autem & cætera bona, legitimos hæredes, quoscunque illi sint, sequentur. *Ac* si item, substitudo deficiente, quartam capient. Sed & reliqua ab arrogatore fortè quæ sita, eorundem erunt: bona autem pristina soli cognati obtinebunt, quippe quorum & hoc casu, quo bona illa non tantùm vi cautionis, sed & ob quartam, quæ semper ea secum trahit, debentur, causa in iis auferendis est potior. Denique, quod & de bonis ab arrogatore quæ sitis, & quarta, diximus, id tunc obtinere intelligendum est, cum arrogator impuberi non substituit. De quo post plura.

20. Quod si igitur cognati impuberis jure suo,
totam

totam impuberis hereditatem auferre possint; eritne in ipsorum arbitrio, omissa hereditate, bona pristina vi cautionis amplecti? Existimo, inspecta mente Principis cautionem injungentis, adeoque sine cautionis, nempe, ut, si arrogatus intra pubertatem decederet, omnia in pristino statu essent, non etiam, ut quæ deinceps, propter arrogationem evenirent, exitum haberent. Et omnino actio ex cautione, non est in hereditate impuberis, sed ipsorum, substituti aut legitimorum, propria est. Cum tamen bona illa pristina hodie in hereditate impuberis sint, pater, ea transire ad heredes impuberis, quicumque illi demum sint, restituenda nihilominus, uti dictum.

21. Dices: Actio personalis ex cautione adversus arrogatoris, ut promissoris, heredes dirigenda: fieri autem potest, ut non illidem sint heredes arrogatoris, qui impuberis: quod cum accidit, an & impuberis heredes ex cautione conveniri poterunt? Respondeo, si quidem bona sint apud heredes impuberis, vel utili actione teneri, vel heredes quidem arrogatoris conveniendos in hoc, ut condicant ea ab heredibus pupilli, & tradant, aut in hoc, ut conditione cedant. Tempore Jurisconsulti, auctoris hujus textus quem tractamus, tali disquisitione non fuit opus.

22. Vidimus principium legis nostræ. Sequitur ejusdem paragraphus primus. Querit. Ulp. deinceps, an impuberi arrogator substituere possit? Et puto, inquit, non admitti substitutionem, nisi forte ad quartam solam. Scitissimum est ex l. 2. pr. ff. de vulg. & pup. subst. & pr. Inst. de pup. subst. patrem liberis suis impuberibus, quos in potestate habet, pupillariter, sive in eventum, quo moriantur intra pubertatem, substituere, h. e. testamentum facere posse. Idque in d. l. 2. in fin. pr. item in l. 10. § 6. ff. eod., nominatim ad liberos adoptivos porrigitur. Arrogator itaque noster etiam impuberi non emancipato, jure suo substituet, sive instituto (quo casu ex constitutione Pii quarta non deberetur) sive ex herede scripto (quo propter idoneam causam facta, rursus quarta nulla petitio est) § 4. Inst. de pupill. subst. d. l. 10. § 5. ff. de vulg. & pup. Quid igitur & hic jurisconsultus de substitutione arrogatoris

impuberi faciendâ dubitat: imò, qui censet, non admitti substitutionem, nisi fortè ad quartam? Respondeo, non substituendi jus, sed effectum substitutionis factæ spectari, perfectam puta bonorum impuberis translationem.

23. Ait Ulp. *Foris*, innuendo dubitationem, quæ vel de quarta per substitutionem transferenda fuit inter J. C. ros. v. d. l. 10. §. 6. ff. de vulg. & pup. subst. Ait, quartam solam; in oppositione ad cætera bona, quorum nomine cautio interposita, alioquin & alia præter quartam, ad substitutum pertinere, constat *ex d. l. 10. §. 6.* Porro cætera illa bona, quæ ante arrogationem impubes habuit, aut habiurus fuisset, etiam si non fuisset arrogatus, etiam hoc casu pertinent vel ad substitutum antè à patre naturali datum, vel hoc deficiente aut nõ dato, ad cognatos impuberis, qui arrogatione nõ facta ipsi successissent. Verùm hoc casu neq; substitui autè datus, ex tabb. pupillarib; illis priorib; bonorù possessione possit agnoscere, etiã si per eã rem haberet; neq; cognati impuberis, hæreditatis jure illa bona appetere. Nam quod ad substitutum attinet, licet regulatiter jure prætorio tabb. pupillares redintegrentur, h. e. agnoscendæ secundùm ipsar; bonor. possessioni sãnt idoneæ, si impubes tempore mortis sit paterfamiliãs, d. §. non tamen. *Inst. quib. mod. test. inf.* attamen id fieri nequit, aliis tabulis postea eidem impuberi factis. Intelliguntur enim tabb. pupillares ipsius impuberis testamentum. Sicut igitur posteriori testamento ab eodem facto, rumpitur prius, ita & posteriori ab alio eidem facto; cõq; casu ne jure quidem prætorio testamentum prius utile est, nisi interdum, posteriori rursus abolitio. v. l. pen. §. 2. ff. de bon. poss. sec. tabb. Quod ad cognatos; ne illi quidem successionem hic allegabunt, quia testamentarium hæredem impubes habet, adeoq; successioni legitimæ non est locus. Unde igitur vi cautionis bona illa vel ad substitutum antè datum, vel ad cognatos impuberis pertinent.

24. Ex quo amplius patet, neque hoc casu illud accidere, ut contra reg. juris idem pro parte testatus pro parte intestatus decedat; neq; illud, ut cum duobus testamentis moriatur impubes, quorum utrumq; considerat, ac posterius, ceu inevitabile, admittit Accursius in b. l. *verbo; s; arrogator.*

25. Restituet igitur ista bona substitutus ab arrogatore datus, si modo is quoque arrogatori, qui cavet, hæres sit. Fieri enim, potest, ut non sit, veluti impubere exheredato, alioq; hærede scripto. Quid ergo si non sit? Tunc hæredes arrogatoris vel ad restituendum bona (quæ tamen interim, cum impuberis fuerint, procul dubio substituto jure hæreditatis quæ sita sunt) si habeat ea, vel si substitutus habeat, ad condicendum tradendumq; aut cedendum actionem urgendos existimo. Sed & spectato cautionis ab arrogatore interpositæ sine, substitutum ipsum, si possideat bona, utiliter conveniri crediderim. *conf. sup. n. 20.* Haud sanè erit in potestate arrogatoris, illos, quibus cautione consultum esse debebat, substituendo fraudare. *d. l. 10 §. 6. ff. de vulg. & pup. & h. n. r. a.*

26: Effectus demum substitutionis hujus erit hic, ut pupillo intra pubertatem mortuo substitutus habeat (1) quartam, si illa impuberi debita. (2) id quod ab arrogatore consecutus est impubes. (3) quod nactus est occasione arrogationis, & propter eam; ut si amicus vel cognatus arrogatoris ei aliquid reliquerit. *d. l. 10. §. 6.*

27. Ait Ulp. Et hætenus, ut ei usq; ad pubertatem substituat, scilicet pubertate finitur pupillaris substitutio, quæ hætenus admissa est, §. penult. *Inst. de pupill. subst.* Pergit: Ceterum si fidei ejus committat, ut quandoq; restituat, &c. Substitutus à pagano puberibus, aut post pubertatem, propriè, h. e. directè, non potest. §. fin. *Inst. d. l. 7 ff. de vulg. & pup. fidei committi, ut quandoq; restituat hæres, potest. ibid.* quam substitutionem fidei commissarium Dd. appellant. Sed negat hic JCrus admitti fidei commissum in quartam addita ratione; quia non iudicio ejus ad eum pervenit, sed principali providentia, nempe ex constitutione Pii, ut dictum: qui quartam hanc pupillo, ut æs alienum, deberi voluit. *d. l. 8. §. 15. ff. de inoff.* Vis rationis hæc est; quando arrogator impuberi quartam bonorum suorum relinquit per modum legati vel fidei commissi, non posse tamen eum restituere pubere eandem quartam, *quandocunque moriatur*; quia non nisi debito videatur se expeditivisse, cujus actionem habuerit impubes, adeoq; non ipsius arrogatoris, sed constitutionis beneficio relictum illud adscri-

bendum sit. Licet enim à fidei commissario & legatario fideicommitti possit, tamen haud plus juberi restituere posse, quam iudicio relinquentis acceperit, scitum est ex §. i. *Inst. de sing. reb. per fid. vel.* Unde consequetur, si non alterum tantum arrogator impuberi præter quartam reliquerit, quartam per fidei commissum transferre non posse. Addi potest & alia ratio: nempe quia pro legitima est quarta, legitimam autem fideicommissio gravare, vetitum est in l. 32. *C. de inoff. test.*

28. Tractavimus hæcenus casum impuberis post arrogatorem defuncti: quid, si ante partem arrogatorem deceaserit? Ac de bonis quidem pristinis expedita res est, quippe quæ impubere in potestate mortuo vel ad substitutum antè datum, vel hoc deficiente, ad cognatos, ut citra arrogationem legitimos hæredes, pertinent. Atq; illi quidem tantum cautio opitulatur, hi quandoq; & hæreditatis jure, falsam partem bonorum, vindicare possunt. Namq; & hodie, uti auditum, bona illa sunt ipsius arrogati, & filius fam. hæredem habet, & per nov. 118. c. 2. (ubi & in hoc articulo jus Institutionum & Codicis, quo fratres & sorores parentibus præferebantur, l. *fin. C. commun. de successi.* correctum est,) fratres & sorores germanicum ascendentibus, tam patre arrogatore, quàm parentibus naturalibus, concurrunt. Si quid etiam occasione arrogationis ad impubere, non ex re patris adoptivi, pervenerit, hoc casu hæredum legitimorum, quicumq; illi sint, esse perspicuum est. Si emancipatus, vivo arrogatore deceaserit, rursus ad cognatos (nam familiæ adoptivæ tunc non est locus) & pristina, & cætera post arrogationem, non ex re patris adoptivi, quæ sita bona, jure successionis pertinent.

29. Cæterum de quarta, casu sine cognita causa factæ emancipationis (de exheredatione enim hic frustra quaeritur, ante mortem testatoris) debitâ, elegans ac non levis quaestio est, an eam ad hæredes suos, impubes vivo arrogatore transmittat. Peti sanè ante mortem arrogatoris quarta nequit, ut apud omnes in confesso est: quippe quæ bonorum illorum

rum est, quæ arrogator tempore mortis habuerit. *l. fin. ff. si quid
infr. patr.* Jus igitur petendæ suo tempore quartæ, h. e. a condi-
tionem aut petitionem illius, an impubes transmittat hoc casu,
quærit. Nego id cū *Jas. in addit. ad P. r. c. in d. §. 3. Inst. h. r. tit. Cyno in pr.
d. l. 22. ff. eod. n. 20.* (ubi tamen se fundat tantum in *l. un. §. 7. C. de caduc.
toll. c. l. heres meus. 79. §. 1. ff. de condit. & demonstr.* contra *gloss. in l. 1.
§. 2. 1. ff. de collat. Ant. Fab. juris p. Papin. tit. 10. pr. 1. illat. 12. Bachov. ad
Inst. b. i. §. 4. inf.*

30. Negativam hanc probo (1) ex collatione quæ-
stionis & casus hujus, cum casu & quæstione superius tracta-
tis, *v. sup. aphor. 12. inf. & 13.* Si impubes vivo arrogatore mortu-
o heredi suo relinquit quartæ actionem, qui ulla potuit esse
dubitandi ratio in casu ejusdem post arrogatorem defuncti?
(2.) ex eo, quod constitutio Pii jubet *relinquere* quartam (pu-
ta, post mortem) Impuberi. *d. §. 3. Inst. b. r. d. l. 10. §. 6. ff. de vulg. &
pup.* Frustrâ autem relinquitur ei qui esse desit. Ergo nec ante
transmittitur, cum non debeat, ante quàm relinqui de-
buerit. Dices, *deberi* tamen quartam impuberi emancipato,
simul ac emancipatus sit causâ non cognitâ. Respondeo, nõ
aliter deberi, ac legatario legatum jam nunc deberi dicitur,
quod, *cum heres morietur*, aut sub conditione, relictum est: item
non aliter, ac legitima vivo eo, ex cujus bonis debetur, qui quæ
eam relinquere tenetur. Indubiè verò nec legatari illius pen-
dente conditione, aut ante mortem hæredis; nec legitimæ ante
mortem alterius, dies cedit. (3.) eo quod omninò quarta
hæc est vice legitimæ, aut potius ipsa legitima ex bonis arro-
gatoris, *v. supra aphor. 9.* quam constitutio impuberi intra pu-
bertatem noluit interverti. Quis autem unquam audivit, le-
gitimam ante mortem parentum aut cæterorum transmitti?
Aut cui non liquet, consilio ac voto imperatoris a primum sa-
tis factum esse, si impubes arrogatori superstes demùm id ha-
beat, quod naturalis ratio liberis post mortem parentum ex
bonis eorumdem deputat? Denique (4) per textum illustrem
d. l. 1. §. 2. 1. ff. de collat. quem quidem Faber d. loco oppugnat,
cæteri pro se allegant: omnes perperam. verba hæc sunt.

C

Si

Si impubere arrogato . secundum Divi Pii rescriptum quarta debetur, videndum est, an, si patris naturalis bon. possessionem petat, conferre quartam debeat. *Questio in eo est, an heredi suo relinquat quarta actionem, an non. Et magis est ut ad heredem transferat; quia personalis actio est. Igitur etiam de quarta conferenda cavere eum oportebit. Sed hoc ita demum, si jam nata est quarta petitio. Caterum si adhuc pater adoptivus vivat, qui eum emancipavit, dicendum est, cautionem quoque cessare. prematura est enim spes collationis, cum adhuc vivat is, cujus de bonis quarta debetur.*

31. De impubere arrogato & causa non cognita emancipato (qui, si id vivo patre naturali factus sit, ejus bonorum possessionem tam cont. tab. quam ab intest. agnoscere potest, perinde, ac si nunquam in aliena familia fuisset. *h. l. in pr. §. 10. Inst. de hered. que ab int. def.*) cuique adeo quarta constitutionis Pii deberitur, tractat hic Jurisconsultus, an, si is patris naturalis bonorum possessionem petat, cumq; liberis in potestate retentis ad ea bona admitti se postulet (quo casu emancipati liberi sua quoque bona in medium conferre tenebantur) quartam illam quoque conferre oporteat. Ait igitur; impuberem quartam conferre, vel eo nomine cavere debere, si modo ejus actionem heredi suo relinquere possit; posse autem relinquere eo casu, quo jam nata sit; nam autem esse, cum arrogator decesserit; illo superstitite, non esse collationi aut cautioni locum. Ex quo utique plus quam perspicuum est, neque transmittere aut heredi suo relinquere impuberem quartam vivo arrogatore.

32. Censet quidem Bachovius, nam esse actionem arrogatore vivo, at vivo tamen eo non esse de collatione cavendum; quia debeatur quarta ad proportionem bonorum patris, quae futura sint tempore mortis, adeoque ante mortem, quanta futura sint. Incertum sit, tum quia non teneatur quis cavere de eo, quod actu nondum petere potest. Sed (1) falsum est hoc postremum, conferendum non esse, quod acte peti nequeat. *v. l. 2. §. 3. ff. de collat.* (2) ait Jurisconsultus, de quarta conferenda cavendum esse; ita demum, si jam nata sit quartae petitio.

do. Quod si igitur viro arrogatore nata est quartæ petitio
sive actio, ut sentit Bachov. utique cavendum etiam hoc vivo
fuerit. quod is cum Jurisconsulto negat. (3) Illis verbis [*ita de-
mum, si jam nata sit quartæ petitio*] statim oppositivè subjungit
Ulp. illa: [*Ceterum, si adhuc pater adoptivus vivat, dicendum est, cauti-
onem quoque cessare.*] Ergo hic casus, quo pater adoptivus vivit,
est prioris casus, quo nata actio quartæ, adeoque cavendum
dicitur, oppositus. (4) Jurisconsultus disertè ait, quæstionem
de conferendâ quartâ, aut cavendo collationis causâ (nam col-
latio fit vel re, vel cautione. l. 1. §. 11. ff. de collat.) ex eo decidi, an
hæredi suo relinquat quartam, nempe, quia nostrum perfectè
non videatur esse, quod ita non est nostrum, ut ad hæredem
transfereat in primis actio, vel etiam spes debiti, in bonis nostris
esse non intelligatur, quam hæredi nostro intermorientes re-
linquere non possumus. Ex quo explicandum, quod in d. l. 2.
§. 3. de eo, quod sub conditione ex stipulatu debeatur, confe-
rendo, delegato autem conditionali non conferendo, dicitur.
v. gl. in h. §. 21. l. 1. de collat. in verbo: hæredi suo. Quod si igitur ita
est, ut inde efficiatur, conferendam esse quartam, aut hoc no-
mine cavendum esse, quod ea transmitatur, utique conferen-
da per cautionem quarta fuerit vivo arrogatore contra Ulpi-
anum; si vivo arrogatore ad hæredem transmitti poterit.

33. Anton. Faber contrà cum Ulp. negat, vivo arro-
gatore natam esse actionem quartæ, ideoq; & hoc casu quart-
am conferri oportere, aut posse: Sed tamen vult de quarta
conferenda ab impubere cavendum esse. Esse enim spem,
eamque certam, quartæ consequendæ, & conferendæ, eamque
spem, cum ipsa conferri nequeat, inducere necessitatem cau-
tionis. Verba igitur illa: [*Igitur etiam de quarta conferenda cave-
re oportebit*] non ad casum proximè in textu præcedentem,
quò vel quarta ipsa, vel quartæ actio, conferenda sit, sed ad
casum, quò neque quarta, neque quartæ actio conferri adhuc
possi, referenda esse, h. e. ad casum arrogatoris adhuc super-
stitis. Nam si actio quartæ hoc casu nata sit, ipsam illam a-
ctionem conferendam, non cavendum fore; cum & actiones
conferri possint, & cautioni extra necessitatem non sit locus:

Potè totam illam postremam clausulam, ab illis verbis *[Sed hoc ita demum]* usque ad finem *[§. eironem]*, nec Ulpiani, sed vel Triboniani, vel imperiti alicujus interpretis esse: quod à tot clarissimis interpretibus visum non esse, mirandum sit. Sed mira profectò hæc jurium interpretatio, si quid non intelligas, illicò id rejicere, & imperito interpreti adscribere. Præsertim hoc loco id facere virum tanti acuminis, summo perè mirandum est, ubi omnia accurata & elegantia sunt, optimèque coherant. Quæstionem proponit Jurisconsultus, an impubes arrogatus, cui ex rescripto Pii quarta debetur, eam conferre debeat fratri naturali? Ait, quæstionem in eo esse, an hæredi suo relinquat quartam actionem. Et subjungit magis esse, ut ad hæredem transferat. Unde concludit, igitur etiam de quarta conferenda cave ipsum oportere, restringit tamen illud ipsum (statim ad casum, quo jam nata sit quartæ petitio, hoc est quo arrogator jam decesserit, quia hoc vivo præma-
 cura sit spes collationis. Quis non videt, Jurisconsultum hic ex eo, quod quartam hæredi relinqui dixerit, inferre, de quarta conferenda cavendum esse? Et erravit Faber in eo, quod credidit, aliud esse Jurisconsulto, *conferre quartam*, & aliud, *de quarta conferenda cavere*: item cautioni non esse locum, cum vel res, vel actio conferri possit. Collationem fieri vel *res*, vel *per cautionem*, docet Jurisconsultus *in d. l. i. §. ii.* Ergo & collata quarta, & edicto prætoris (quod ne rei quidem mentionem fecit, sed ita collationem fieri jussit, *ut res id caveatur*. §. 9. *ibid.*) satisfactum intelligitur, cum de quarta conferenda cautio interposita est. Cavendum omnino ab illo, qui divisionem cæterorum bonorum appetit, quoties incertum est, quantum sit illud quod conferendum est. *d. §. ii. inf.* Et incertum utique est, quantum sit in quarta, donec bonorum defuncti arrogatoris quantitas incognita est, licet actionem ejus consequendæ impubes habeat. Denique an spes certa sit quartæ accipiendæ, vivo adhuc arrogatore, est hoc ipsum, quod quarimus, quodque cum Ulp. negandum dicimus; licet propter certitudinem constitutionis, & casus secundum constitutionem existentis, eventusque ad eam causâ, quarta etiam vivo arrogatore, & illicò, postquam causâ debendi posita est, deberi dicatur.

Soli Deo gloria.

Errata quaedam per festinationem & incuriam relicta.

Pag. 97. lin. 29. lege: ob aliam causam, jure vel injuria, succumbere. pag. 98. lin. 5. leg. ut quartam non habeat. pag. 101. aph. 12. lin. 5. lege: si modo in familia decesserit. pag. 102. lin. 6. leg. vivo arrogatore. Ead. pag. aph. 15. lin. 6. lege: Vid. infra n. 21. pag. 106. aph. 19. lin. 5. lege: ad substitutum ante datum, vel cognatos impuberis, vi cautionis pertinent. Ibid. lin. 8. dele verba: si non adsit substitutus, etiam: & res integras lineas sequentes. Ibid. lin. 15. leg. substituto. pag. 110. aph. 28. lin. 17. lege: rursus ad substitutum ante datum (inspecta mente Pii, & scopo cautionis) vel ad cognatos. pag. 111. aph. 30. lin. 3. lege: vide sup. aph. 13. in f. & 14. Eod. aph. lin. 19. lege: V. supra Aphor. 9. & 10. pag. 112. aph. 32. lin. 5. leg. incertum sit. pag. 113. lin. 1. lege: vivo arrogatore.

492

S

I

Bremen, Diss., 1640-1714

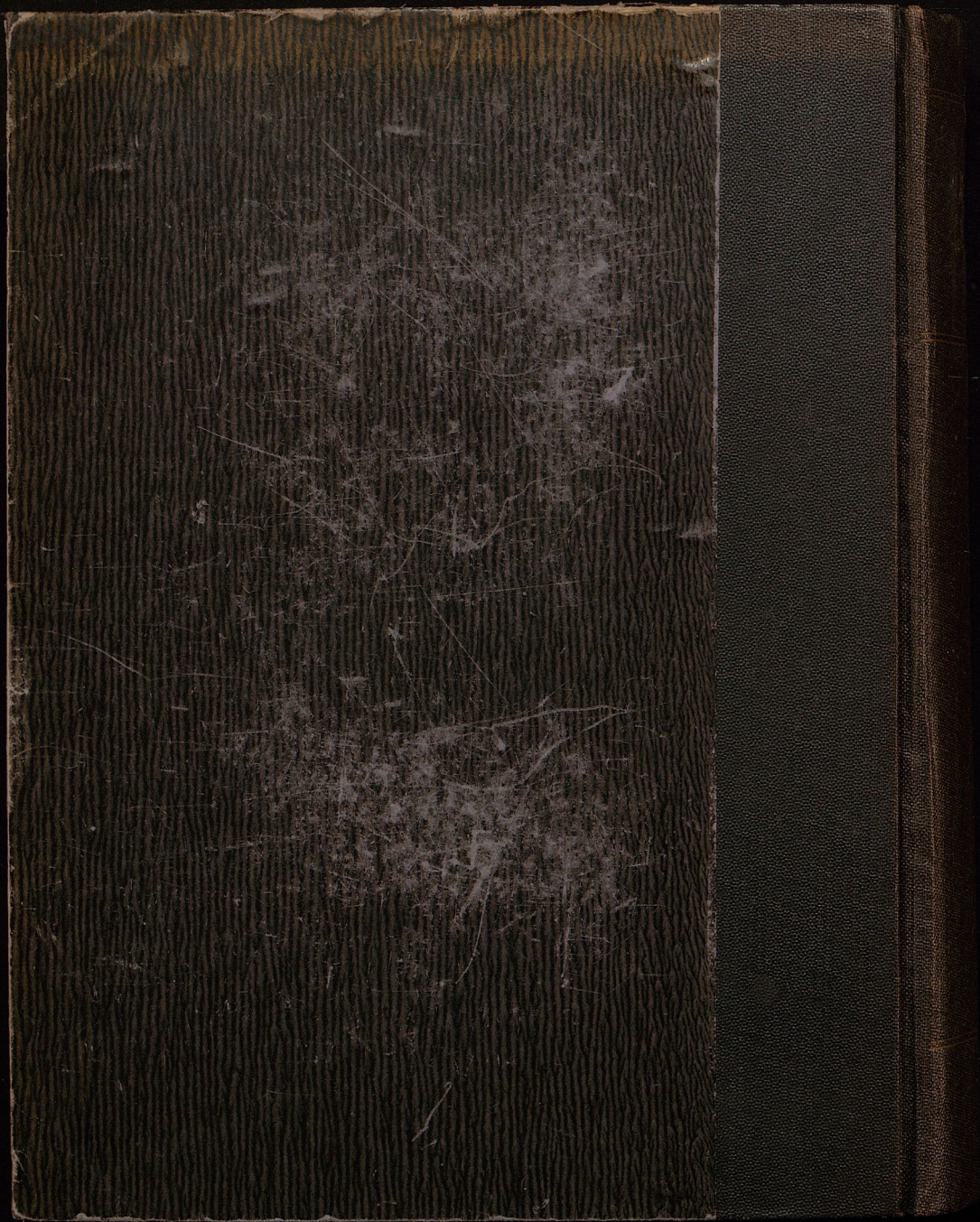

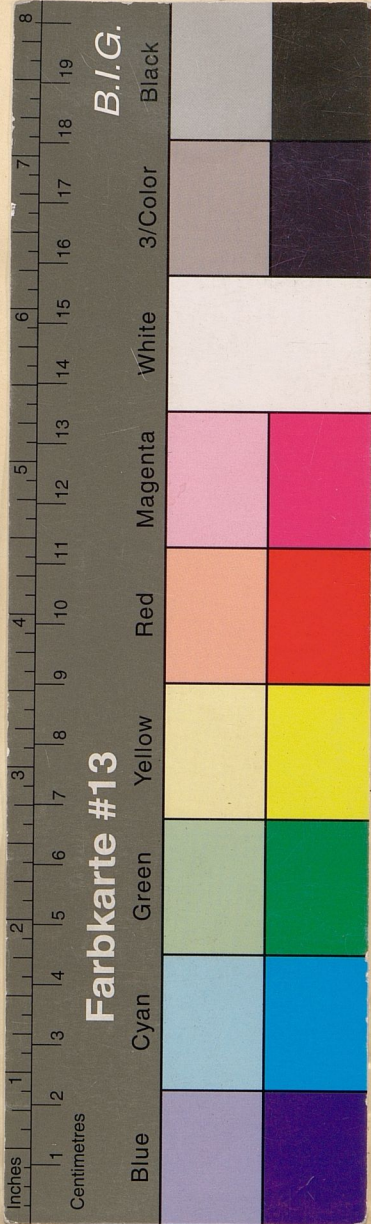
f

sb.

WDA

1749. N 40
MISCELLANEORVM
Juris Civilis
DISPUTATIO QUINTA,
DE BONIS IMPUBERIS
arrogati, & quarta bo-
norum arrogatoris ei
debita.

ad l. se arrogator. 2. 2. ff. de adoption. c. l. 1. §. 2. de collat.

DE QUA
JUVANTE DEO
Praeside

GERHARDO COCH J. U. D.
& Pandectar. Profefs.

Respondens
JOHANNES M ENDE
Bremenf.

ad diem 15. Januar. hor. locqz solitu.

BREMÆ,
Typis Bertholdi de Villiers scholæ typographi
Anni M DC XL,